

L
20

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE

101

L20
101
9/157:6365

DE ADMINISTRATIE VAN DE PLUIMVEEBEDRIJVEN
Instructie voor het inboeken en uitwerken

Boekjaar 1952/53

Inhoud

Inleiding

Punt 1 t/m 6

Hoofdstuk I. Het verzamelen van het basismateriaal

§ 1. Het kasbloe; de inventarisstaat	" 7 t/m 10
§ 2. Het kasbloe; de maandstaat	" 11 t/m 23
§ 3. De vragenlijst	" 24 t/m 26

Hoofdstuk II. Het vastleggen van het basismateriaal in de administratie

§ 4. Algemeen	Punt 27 t/m 29
§ 5. Verbruik van producten uit eigen bedrijf (Staat A)	" 30
§ 6. Ontvangstenstaat (Staat B)	" 31 t/m 33
§ 7. Uitgavenstaat (Staat C)	" 34 t/m 39
§ 8. Specificatie voederverbruik (Staat D)	" 40 t/m 42
§ 9. Pluimveebezetting (Staat E)	" 43 t/m 50
§ 10. Eiproductie (Staat F)	" 51 t/m 53

Hoofdstuk III. Het afsluiten en uitwerken van de boekhouding

§ 11. Berekening van het voederverbruik (Staten A en D)	" 54 t/m 57
§ 12. Berekening van de gemiddelde pluimveebezetting (Staat E en M)	" 58 t/m 60
§ 13. Het berekenen van de eiproductie (Staat F)	" 61 t/m 64
§ 14. Het berekenen van de omzet en aanwas (Staat G)	" 65 t/m 67
§ 15. Het berekenen van de niet-betaalde kosten (Staat H)	" 68 t/m 73
§ 16. Het berekenen van de opfokresultaten (Staat K)	" 74
§ 17. Schatting van het voederverbruik (Staat L)	" 75 t/m 80
§ 18. Het afsluiten van de ontvangstenstaat (Staat B)	" 81 t/m 83
§ 19. Het afsluiten van de uitgavenstaat (Staat C)	" 84 t/m 86
§ 20. Verslag van de resultaten	" 87 - 88

Hoofdstuk IV. Het opstellen van het standaardoverzicht

§ 21. Staat UFP	" 89
§ 22. Het inzenden van de boekhouding	" 90 - 91
§ 23. Opmerkingen	" 92

2284718

Inleiding

1. Door de Rijksvoorlichtingsdienst voor de Pluimveeteelt worden op een aantal bedrijven, financiële en technische gegevens verzameld. Deze gegevens worden door het Landbouw-Economisch Instituut verwerkt. De boekhouding, welke dus van de pluimvee-bedrijven wordt bijgehouden heeft tot doel:
 - a. het verschaffen van gegevens voor de economische bedrijfsstudie,
 - b. het verschaffen van basismateriaal voor het kostprijsrapport van eieren.
2. De bedrijven, welke in deze instructie aangeduid zullen worden als pluimveebedrijven, zijn echter lang niet altijd uitsluitend pluimveebedrijven. In zeer vele gevallen is de pluimveehouderij een onderdeel van het gemengde bedrijf. Dit betekent dus, dat niet alle gegevens van het bedrijf verzameld worden, maar alleen die gegevens, welke betrekking hebben op het bedrijfsonderdeel pluimveehouderij.
Het boekjaar loopt van 1 October t/m 30 September.
3. De bedrijven, waarvan de administratie wordt bijgehouden, kunnen worden onderscheiden in:
 - a. Gewone pluimveebedrijven. Op deze bedrijven worden de geraapte eieren als consumptie-eieren verkocht. Verkoop van broedeieren vindt dus niet plaats.
 - b. Vermeerderingsbedrijven. Een gedeelte van de op het bedrijf geraapte eieren wordt als broedei verkocht.
4. Er zijn gewone en vermeerderingsbedrijven, welke ook een broed-machine in gebruik hebben. Er worden echter geen gegevens over de broederij verzameld. Dit houdt dus in, dat bij het berekenen van de resultaten van de pluimveehouderij, de kosten en opbrengsten, betrekking hebbende op de broedmachine, buiten beschouwing blijven. De eieren, welke in eigen broedmachine worden ingelegd, moeten dus beschouwd worden als verkochte broedeieren. De eendagskuikens, welke dan in eigen bedrijf worden gehouden, moeten voor de pluimveehouderij worden beschouwd als aangekochte eendagskuikens (zie punt 23).
5. Bij de administratie van de pluimveebedrijven, zoals deze door het L.E.I. wordt gevoerd, kunnen wij 4 fasen onderscheiden:
 - a. Het verzamelen van het basismateriaal.
De deelnemer verstrekt de primaire gegevens b.v. kasgegevens, gegevens over de mutaties in de pluimveestapel, geraapte eieren, enz. Deze gegevens worden opgehaald door een assistent van de Rijksvoorlichtingsdienst voor de pluimveeteelt.
 - b. Het vastleggen van het basismateriaal in de administratie.
Het bij de Rijkslandbouwconsulenten gedetacheerde L.E.I.-personeel verwerkt de ontvangen gegevens in een kasboek.
 - c. Het afsluiten en uitwerken van de boekhouding.
Aan het eind van het boekjaar wordt de boekhouding door het gedetacheerde L.E.I.-personeel afgesloten en uitgewerkt, met behulp van de in het kasboek opgenomen staten. Onderdeel van deze werkzaamheden is ook het opstellen van een verslag van resultaten. Een exemplaar van dit verslag wordt aan de deelnemers gezonden.
 - d. Het opstellen van een standaardoverzicht.
Door de gedetacheerde wordt voor elk bedrijf een concept-standaardoverzicht opgesteld (staat UFP). Door het hoofdkantoor van het L.E.I. wordt het standaardoverzicht opgesteld uit de ingezonden staten UFP. Dit standaardoverzicht bevat dan de gegevens van alle bedrijven uit een bepaald gebied.

6. Voor de administratie van de pluimveebedrijven zijn de volgende staten en registers in gebruik:

a. Kasbloe.

Dit bloe bevat 2 inventarisstaten en een aantal zgn. maandstaten.

b. Kasboek.

Door het L.E.I.-personeel worden de gegevens van de maandstaten in het kasboek overgenomen. In dit register zijn ook de staten opgenomen, waarop aan het einde van het jaar de uitwerking van de boekhouding moet plaats vinden.

c. Vragenlijst.

Aan het eind van het boekjaar wordt aan de deelnemer een vragenlijst gezonden, waarop nog enkele gegevens worden gevraagd. Op deze vragenlijst wordt dan eveneens geïnformeerd of bepaalde kosten reeds op de maandstaten zijn verantwoord.

d. Het verslag van de resultaten.

Direct na het uitwerken van de boekhouding wordt een kort verslag van de financiële resultaten van het bedrijf opgesteld en aan de betrokken deelnemers gezonden. Dit verslag bevat tevens vergelijkbare gegevens van het vorig boekjaar.

e. Staat UFP.

Staat UFP is het concept-standaardoverzicht, dat door de L.E.I.-gedetacheerde wordt opgesteld.

f. Standaardoverzicht.

Het standaardoverzicht wordt op het hoofdkantoor opgesteld.

Na deze inleiding volgt thans een bespreking van de wijze, waarop de in punt 5 genoemde werkzaamheden worden uitgevoerd.

HOOFDSTUK I

HET VERZAMELEN VAN HET BASISMATERIAAL

7. De deelnemer ontvangt een kasbloe. Dit kasbloe bevat:
 - a. 2 inventarisstaten,
 - b. een aantal maandstaten.

§ 1. De inventarisstaat.

8. De inventarisstaat moet direct bij de aanvang van het boekjaar worden ingevuld. Deze staat wordt namelijk nog gebruikt bij het uitwerken van de boekhouding van het voorafgaande boekjaar. Aan het eind van het boekjaar moet weer een inventarisstaat worden ingevuld. Wanneer de deelnemer voor dat volgende jaar deelnemer blijft, kan hij dus de inventarisstaat uit het nieuwe bloc gebruiken. Wanneer de deelnemer voor het volgende boekjaar geen deelnemer zal zijn en dan dus geen kasbloe voor het nieuwe jaar zal ontvangen, dan moet echter toch nog een inventarislijst voor het einde van het boekjaar worden ingevuld. Voor deze bedrijven kunnen door de L.E.I.-gedetacheerde aan het hoofdkantoor losse inventarisformulieren worden aangevraagd.
9. Op de inventarisstaat worden gegevens gevraagd, welke enerzijds van belang zijn om het karakter van het bedrijf te leren kennen nl. in hoeverre het bedrijf is gecombineerd met het landbouw- of veeteeltbedrijf. Anderzijds worden gegevens gevraagd welke noodzakelijk zijn om de boekhouding te kunnen uitwerken.
10. Van belang is ook, dat de voorraden, vorderingen en schulden per 1 October zeer nauwkeurig worden opgegeven. Aangezien op de maandstaten elke maand het verbruikte voeder uit eigen bedrijf moet worden opgegeven, is het dus niet nodig, dat op de inventarisstaat voorraden producten uit eigen bedrijf worden opgenomen. De voorraden voeder hebben dus uitsluitend betrekking op aangekocht voer. Van belang is ook, dat een specificatie naar soort gegeven wordt.
Wanneer vorderingen en schulden worden opgenomen, dan moet naast de vermelding van hoeveelheid en bedrag ook genoteerd worden, in welk tijdvak de verkoop resp. aankoop plaats vond.

§ 2. De maandstaat.

11. Voor elke maand wordt een staat gebruikt. De maandstaat wordt in tweevoud ingevuld. Een exemplaar blijft in het bloc bij de deelnemer.
Op de maandstaat moeten de volgende gegevens worden ingevuld.

Rubriek I. Eierlijst

12. De aantallen geraapte eieren moeten per dag genoteerd worden. In deze aantallen dienen kneusjes en windeieren eveneens begrepen te zijn. De kolom "jonge hennen" wordt alleen ingevuld in de maanden Juni, Juli, Augustus en September, dus alleen in de laatste maanden van een boekjaar. Het is namelijk noodzakelijk, dat de leg van de jonge hennen afzonderlijk bekend is. Het afzonderlijk noteren van de aantallen geraapte eieren van de hennen laatste broed en van de oudere hennen zal echter wel eens moeilijkheden opleveren. Voor verschillende deelnemers zal dit in het geheel niet mogelijk zijn of slechts gedurende een gedeelte van het jaar.

Rubriek II. Levende inventaris

13. Elke maand moeten de mutaties in de pluimveestapel worden opgegeven. Wanneer de gegevens van de verschillende maandstaten op elkaar aansluiten, kunnen er geen verschillen voorkomen. De leghennen moeten worden onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen. Aangekochte kuikens worden genoteerd op de regel "kuikens". Ook kuikens afkomstig uit eigen broederij moeten hier worden vermeld. Zodra bij aankoop van ongesexte kuikens bekend is hoeveel hanen en hoeveel hennen er zijn, moet dit afzonderlijk op de maandstaat worden opgenomen door dan voor de hanen de laatste regel te gebruiken.
14. Het komt wel voor, dat vermeerderingsbedrijven zeer jonge fokhaantjes aankopen. Deze dieren moeten dan niet onder kuikens, maar onder fokhanen worden genoteerd. Deze aankoop geschiedt soms gelijktijdig met de aankoop van eendagshennen. Aantallen en bedragen moeten dan echter afzonderlijk worden geboekt.

De regel "kuikens" moet worden gebruikt tot 1 October. Dit betekent dus, dat de jonge hennen pas op 1 October worden overgeboekt naar de regel "Hennen laatste broed". Wanneer er meer dan 1 maal kuikens worden aangekocht, moeten deze groepen ook bij de administratie in rubriek II zoveel mogelijk gesplitst worden gehouden.

Rubriek III. Broedeieren.

15. Deze rubriek is alleen van toepassing op de vermeerderingsbedrijven. Regel a wordt ingevuld, wanneer er broedeieren worden ingelegd in eigen broedmachine. Op regel b worden de verkochte broedeieren ingevuld. Het spreekt vanzelf, dat de broedeieren begrepen moeten zijn in de hoeveelheid geraapte eieren, vermeld in rubriek I.

Rubriek IV. Voeder en strooisel uit eigen bedrijf.

16. Elke maand moeten in deze rubriek de uit eigen bedrijf vervoederde producten worden opgenomen. Dit is dus van toepassing op die bedrijven, waarbij de pluimveehouderij een onderdeel is van het landbouwbedrijf. Het is van zeer veel belang, dat hiervan elke maand de hoeveelheden nauwkeurig worden opgegeven.

Rubriek V. Kasboek.

17. Onder dit hoofd worden de ontvangsten en uitgaven opgenomen, welke gedaan zijn met betrekking tot het pluimveebedrijf. Elke post moet afzonderlijk worden genoteerd met een duidelijke omschrijving. Er wordt hierbij uitdrukkelijk op gewezen, dat de broederij geheel buiten beschouwing moet blijven. Wanneer dus eieren in eigen broedmachine worden ingelegd, worden deze eieren op de ontvangstenstaat als verkocht geboekt. De van eigen broederij afgenomen kuikens worden gewaardeerd en als uitgaven geboekt. De opbrengsten van verkochte eendagskuikens, uit eigen broederij afkomstig, blijven dus geheel buiten beschouwing. Kosten, welke zowel op de pluimveehouderij als op de broederij betrekking hebben (b.v. stroomverbruik), moeten zo goed mogelijk worden gesplitst. Hiervan worden dan alleen de kosten, betrekking hebbende op de pluimveehouderij, op de maandstaat geboekt.

18. Om een noodzakelijke controle op de ingeboekte gegevens mogelijk te maken, is het van belang, dat de deelnemer de kolom "Datum" volledig invult. Het is dus niet voldoende, wanneer in deze kolom alleen de naam van de betreffende maand wordt ingevuld. Ook de betreffende dag moet hierbij worden genoteerd. Dit is met name van belang voor de volgende posten:

Verkoop eieren (dag van levering van de eieren).

" pluimvee (dag van levering van het pluimvee).

Aankoop kuikens (dag van ontvangst van de dieren op het bedrijf).

" voeder (dag van levering en dag van betaling).

A. Ontvangsten.

a. Ontvangsten wegens verkoop van eieren.

19. Elke verkoop moet afzonderlijk worden vermeld. Dus geen maandsomtallen. Bovendien naast de aantallen ook zoveel mogelijk het gewicht opnemen. Verkopen van broedeieren en van consumptie-eieren moeten afzonderlijk worden vermeld. In eigen broedmachine ingelegde eieren moeten ook onder de verkopen worden opgenomen, tegen de dan geldende verkoopprijs. De in eigen huishouding verbruikte eieren worden gewaardeerd tegen de dan geldende prijs. Huisverkoop van eieren moet eveneens worden opgenomen.

b. Verkoop pluimvee.

20. In rubriek II van de maandstaten zijn de mutaties in de levende inventaris opgenomen. De waarde van de dieren, voorkomende in de kolommen "verkochte dieren" en "voor huishouding geslachte dieren" moet op de kasstaat worden vermeld. Dit houdt dus in, dat de dieren voor privéverbruik moeten worden gewaardeerd door de deelnemer. De ontvangsten voor de verkochte dieren moeten zoveel mogelijk worden gesplitst. Afzonderlijk moet worden geboekt: verkopen van slachthaantjes, verkopen van overige hanen, verkopen van jonge hennen, verkopen van slachthennen.

c. Overige ontvangsten.

21. Hieronder kunnen de verkopen van kippenmest worden geboekt. De hoeveelheid mest moet dan ook worden vermeld. Het komt ook wel voor, dat voeder, dat reeds geboekt werd onder "uitgaven" gedeeltelijk aan ander vee is vervoederd of weer is doorverkocht. Dit voeder moet dan met vermelding van hoeveelheid, soort en bedrag onder overige ontvangsten worden geboekt.

B. Uitgaven.

a. Uitgaven wegens aankoop van voeder en strooisel.

22. Alleen het aangekochte voeder wordt hier dus geboekt. Voeder uit eigen bedrijf wordt hier niet geboekt, omdat dit in rubriek IV van de maandstaat wordt opgenomen. De voederaankopen moeten behoorlijk worden gespecificeerd. De kosten van de pluimveehouderij bestaan voor $\pm 80\%$ uit voederkosten. Om een behoorlijk inzicht te krijgen in de omvang van deze voederkosten, is het dus noodzakelijk, dat voor elke soort afzonderlijk, hoeveelheid en bedrag worden geboekt. Daarnaast zijn de data van betaling en van aflevering van belang.

b. Overige uitgaven

23. De overige uitgaven kunnen betrekking hebben op:
Stroomverbruik. Alleen het stroomverbruik, dat betrekking heeft op de pluimveehouderij (zie ook punt 17) wordt geboekt. Stroomverbruik voor privédoeleinden en voor de andere bedrijfsonderdelen zoals rundveehouderij, varkenshouderij, blijven dus buiten beschouwing.
Brandstof. Hieronder te vermelden brandstof voor kachelkunstmoeders en brandstof, welke benodigd is voor het koken of stomen van aardappelen.
Aankoop dieren. Het aantal en ras van de aangekochte dieren moet eveneens worden vermeld.
De bedrijven, welke kuikens van eigen broederij betrekken, moeten deze dieren als aankoop onder uitgaven opnemen. Deze kuikens moeten worden gewaardeerd tegen de dan geldende prijs.
Veeartskosten. Kosten voor pullorumonderzoek en kosten voor enten tegen diphterie en pokken moeten afzonderlijk vermeld worden.
Onderhoudskosten. Steeds moet worden opgegeven, waarvoor de kosten zijn gemaakt, dus b.v. niet: nota timmerman f. 58,-, maar wel $1/2 \text{ m}^3$ hout voor onderhoud hokken, of: voor afrastering 60 eiken palen f. ----
Bovendien moet men ook die kosten boeken, waarvoor niet direct uitgaven zijn gedaan. Bij een gemengd bedrijf zal men b.v. voor andere doeleinden carboleum in voorraad hebben. Wordt nu carboleum gebruikt voor kippenhokken, dan moet de waarde hiervan onder uitgaven worden geboekt.
Diverse uitgaven, zoals premie verzekering, pacht, aankoop van klein gereedschap (drinkbakjes, voederbakken). Andere uitgaven kunnen nog zijn voor porti, telefoonkosten, abonnementen op vakbladen, enz. Alleen het gedeelte, dat op het pluimveebedrijf drukt, moet worden opgenomen.

§ 3. De Vragenlijst

24. Als aanvulling op de gegevens, welke de deelnemer op de maandstaten heeft vermeld, wordt hem aan het eind van het jaar nog een vragenlijst toegezonden. Op deze vragenlijst kunnen nog gegevens worden verstrekt, welke bij het invullen van de maandstaat werden vergeten, of onjuist werden opgenomen.
25. Een moeilijk probleem is ook, de juiste waarde te schatten van de mest. Op de vragenlijst wordt namelijk onder punt 7 de waarde van de geproduceerde mest in het afgelopen boekjaar gevraagd. De hoeveelheid mest kan met of zonder strooisel worden opgegeven. Wanneer deze hoeveelheidsbepaling niet te geven is, kan ook opgegeven worden in hoeverre de waarde van de mest al of niet overeenkomt met de waarde van het verbruikte strooisel.
26. Tenslotte kunnen op de vragenlijst onder punt 9 opmerkingen worden gemaakt over factoren, welke het financiële resultaat in ongunstige zin hebben beïnvloed, b.v. opmerkingen over minder gunstige leg, pluimveeziekten, enz.

HOOFDSTUK II

HET VASTLEGGEN VAN HET BASISMATERIAAL IN DE ADMINISTRATIE

§ 4. Algemeen

27. De gegevens, welke door de deelnemer op de maandstaat zijn ingevuld, worden overgenomen in het "Kasboek voor pluimvee-bedrijven".
In dit kasboek vindt aan het einde van het boekjaar ook de uitwerking van de boekhouding plaats.
28. De gedetacheerde moet er op toezien, dat de gegevens volledig worden verstrekt. Wanneer er tekortkomingen zijn, dan moet dit direct aan de assistent van de voorlichtingsdienst worden medegedeeld.
Alle tellingen op de maandstaat moeten worden gecontroleerd, dus zowel de telling van de eierlijst, als die van ontvangsten en uitgavenstaat.
29. De inventarisstaat moet aan het begin van het boekjaar ingezonden worden. De inventarisstaat moet worden gecontroleerd op juistheid en volledigheid.
De vorderingen, welke zijn genoteerd op regel 13, moeten overeenstemmen met de desbetreffende ontvangsten op de maandstaat van October.
De schulden, welke zijn genoteerd op regel 14 van de inventarisstaat, moeten overeenstemmen met de desbetreffende betalingen op de maandstaten van October en November.

§ 5. Verbruik van producten uit eigen bedrijf (Staat A).

30. Op Staat A moet per maand het verbruik van producten uit eigen bedrijf worden opgenomen. De waardering van de vervoederde hoeveelheden geschiedt aan het einde van het boekjaar. Elke maand dient men na te gaan of er mogelijk hoeveelheden vergeten kunnen zijn. Een aanwijzing omtrent de mogelijkheid van verbruik van producten uit eigen bedrijf, geeft het inventarisformulier. Onder punt 7 van dit inventarisformulier is aangegeven, in hoeverre het pluimveebedrijf is gecombineerd met landbouw- en/of veeteelt-bedrijf.
Een globale controle heeft men bovendien nog aan het einde van het boekjaar met de opgave op de vragenlijst.
Onder punt 3 van de vragenlijst moet namelijk een schatting worden gemaakt van de opbrengsten van bouwlandgewassen, welke aan het pluimvee zijn vervoederd.

§ 6. Ontvangstenstaat (Staat B)

31. Onder punt 19-21 is vermeld, welke ontvangsten moeten worden geboekt.
Het totaal van de maandstaat wordt geboekt in kolom 2.
In de kolommen 3 t/m 10 wordt de opbrengst van de eieren geboekt. Afzonderlijk moeten worden geboekt de opbrengsten van:
a. Consumptie-eieren.
b. Huisverkoop en privé.
c. Broedeieren.

Voor zover er periodiek eieren aan de verzamelaar of aan de veiling worden afgeleverd, moet ook de afleveringsperiode worden opgenomen. Op de kasstaat is dit reeds aangegeven door de deelnemer. Naast het aantal stuks kan ook het gewicht vermeld worden.

Omdat vanzelfsprekend het gewicht van de aan huis verkochte eieren niet bekend is, zijn huisverkoop en privé in één kolom samengevoegd. Wanneer echter in belangrijke mate huisverkoop voorkomt, dan moeten de bedragen afzonderlijk in de kolommen 7 en 8 worden geboekt met aanduiding H en P.

32. In de kolommen 11 t/m 18 moeten de verkopen van pluimvee worden geboekt. In de kop van de kolommen moet worden aangegeven, van welk broedjaar de dieren zijn.
Voor het boekjaar 1952/53 moet dit zijn:
in de kolommen 11 t/m 14: broed 1952 en ouder
in de kolommen 15 t/m 18: broed 1953.
Bovendien is in de kop van de verschillende kolommen 11 t/m 18 aangegeven, met welke kolommen van staat E de te boeken aantallen verkochte dieren moeten overeenkomen.
33. In kolom 19 worden de overige opbrengsten geboekt, b.v. verkochte mest. In kolom 20 moeten de vorderingen, betrekking hebbende op het vorig boekjaar, worden geboekt. Van de in de kolommen 19 en 20 geboekte bedragen moet een omschrijving worden gegeven in de kolom "opmerkingen".

§ 7 Uitgavenstaat (Staat C)

34. In § 2 is onder punt 22 - 23 aangegeven, welke bedragen moeten worden geboekt onder uitgaven op de maandstaat. Deze bedragen moeten als volgt worden geboekt op staat C.
Kolom 2. Totaal uitgaven. Per maand wordt een totaal van de uitgaven bepaald.
35. Kolom 3. Voederkosten. Het totaal van de voederkosten wordt geboekt in deze kolom. Een specificatie van de voederaankopen moet worden opgenomen op staat D.
36. Kolom 4 - 8. Aankoop hanen en kuikens
Aankopen van hanen en van kuikens moeten afzonderlijk worden geboekt. Wanneer door vermeerderingsbedrijven jonge haantjes worden aangekocht, dan moeten deze dieren in de kolommen 4 en 5 worden geboekt.
De aankopen van ongesexte en gesexte kuikens moeten afzonderlijk worden geboekt.
37. Kolom 9-10. Kosten huisvesting
In deze kolommen moeten de kosten voor onderhoud van hokken en afrastering en kosten voor aanschaffing van klein gereedschap worden opgenomen.
Kosten voor groot onderhoud, dus gedeeltelijke vernieuwing, moeten worden geboekt in kolom 19.
Ook grote aanschaffingen b.v. aanleg van waterleiding, moeten in kolom 19 worden geboekt. Deze kosten moeten namelijk over enkele boekjaren worden verdeeld.
38. Kolommen 11-18. Overige kosten
De overige kosten moeten worden geboekt in de kolommen 11 t/m 18. In kolom 18 "diversen" moeten worden opgenomen: verzekering, ontsmettingsmiddelen, abonnementen op vakbladen, contributies en andere kosten, welke niet in de overige kolommen zijn onder te brengen.

39. Kolom 19. Buiten bedrijf

In kolom 19 worden b.v. geboekt: aankoop van nieuwe hokken, schulden voor aangekocht veevoer in vorig boekjaar enz. Zie ook punt 37.

Van de in de kolommen 9 t/m 12, 18 en 19 geboekte bedragen moet zoveel mogelijk een omschrijving worden gegeven in de kolom "opmerkingen".

§ 8. Specificatie voederconsumptie (Staat D)

40. Op deze staat moet een specificatie worden gemaakt van de in de kolom 3 van staat C geboekte bedragen voor aankoop van voeder. De specificatie heeft dus betrekking op het aangekochte voeder. Aan het einde van het boekjaar wordt dan het totaal van het verbruikte voeder uit eigen bedrijf bijgeboekt.

41. Voor elke maand van betaling moet ook de hierbij behorende periode van aflevering van het voeder door de handelaar of coöperatie worden geboekt. Deze periode van aflevering is belangrijk om de voederaankopen te kunnen controleren op volledigheid. De pluimveehouderij is bij vele deelnemers een nevenbedrijf. Het gevaar, dat een voederaankoop niet wordt geboekt op de maandstaat is dus groter dan wanneer de deelnemer de kasgegevens voor zijn gehele bedrijf zou moeten opgeven. Wanneer wij er bovendien nog rekening mee houden, dat bij een pluimveebedrijf de kosten voor ongeveer 80% uit voederkosten bestaan, dan is een zo ver mogelijke controle op juistheid en volledigheid van de voederaankopen beslist noodzakelijk.

42. In de kolom ochtendvoer moet worden geboekt: het ochtendvoer; het overgangvoer (met aanduiding OV) en het foktoomvoer (met aanduiding FV). Aan het eind van het boekjaar kunnen deze drie soorten in 1 totaal op de regel "Totaal I" worden opgenomen. De granen kunnen worden geboekt in de kolommen 16 t/m 18 met een omschrijving van de graansoort in kolom 16. Ook maïs kan in deze kolom worden geboekt. Aankopen van aardappelen, wortelen en bieten kunnen worden opgenomen in de kolommen 19 t/m 21. Een omschrijving van A, B of W in kolom 19 is voldoende. Alle overige voederaankopen, welke niet met name zijn genoemd in een van de kolommen, kunnen worden geboekt in de kolommen 22 t/m 24. Steeds moet een aanduiding van de soort worden vermeld in kolom 22. In de kolom diversen kunnen b.v. geboekt worden: melk, levertraan, boerenkool.

§ 9. Pluimveebezetting (Staat E)

43. De gegevens over de levende inventaris op de maandstaat worden volledig overgenomen op staat E. In rubriek 1 worden de mutaties in hennen laatste broed opgenomen. In de kop van de tabel moet het broedjaar en het ras worden aangegeven.

44. In rubriek 2 worden de gegevens van twee regels van de maandstaat samengevoegd, nl. de gegevens van de regels hennen voorlaatste broed en nog oudere hennen. Alleen de aantallen op 1 October aan het begin van het boekjaar moeten op regel 1 van kolom EG afzonderlijk worden vermeld.

45. In rubriek 3 worden de gegevens overgenomen van mutaties in de aantallen fokhanen en overige hanen. Wanneer er fokhanen worden aangekocht, welke nog geen $5\frac{1}{2}$ maand oud zijn, dan moet in de kop van de tabel de geboortedatum van deze dieren worden vermeld. Dit in verband met het later te berekenen voederverbruik door de hanen.
46. In rubriek 4 worden de gegevens overgenomen van mutaties in het aantal kuikens. Wanneer er op verschillende data kuikens gekocht worden, dan verdient het aanbeveling de mutaties afzonderlijk per toom te administreren. In ieder geval moeten de aankopen van ongesexte en gesexte kuikens afzonderlijk geboekt worden. Ook de administratie van het aantal mestkuikens moet afzonderlijk geschieden. Daarom is op blz 11 van het kasboek staat M toegevoegd. Deze staat is een vervolg op staat E. Staat M wordt dus gebruikt, wanneer er meer dan 1 maal per jaar kuikens worden aangekocht. Het aantal dieren op regel 28 kolom EY moet worden gesplitst in hanen en hennen. Deze splitsing in hanen en hennen in de kolommen ET en EY moet worden gemaakt vanaf het moment, dat deze dieren $5\frac{1}{2}$ maand oud zijn geworden.
47. Wanneer de gegevens van de maandstaat zijn ingeboekt, moet steeds over die maand de gemiddelde pluimveebezetting worden berekend.
Kolom EF is het gemiddelde van de kolommen EA en EE.
Kolom EL is het gemiddelde van de kolommen EG en EK.
Kolom EM is het totaal van de kolommen EF en EL.
Wanneer echter direct aan het begin of bijna aan het einde van de maand een groot aantal dieren wordt gekocht of verkocht, dan moet op deze manier van berekenen een correctie worden toegepast. Bij het bepalen van het gemiddeld aantal dieren per maand moet dan rekening worden gehouden met de aankoop- of verkoopdatum.
48. Kolom ES van de rubriek Hanen heeft alleen betrekking op dieren boven $5\frac{1}{2}$ maand. Wanneer dus jonge hanen beneden $5\frac{1}{2}$ maand worden gekocht, dan worden deze dieren wel in rubriek 3 in de kolommen EN t/m ER verantwoord. Deze dieren worden echter pas in kolom ES opgenomen vanaf de maand, dat deze dieren $5\frac{1}{2}$ maand oud zijn geworden.
49. In het standaardoverzicht worden de totale kosten, de totale opbrengsten en de eiproductie berekend per gemiddeld aanwezige hen boven $5\frac{1}{2}$ maand. Dit betekent dus, dat de dieren, opgenomen in rubriek 4 van staat C en rubriek 6 van staat M, $5\frac{1}{2}$ maand na de datum van aankoop als eendagskuiken tot de leghennen moeten worden gerekend. Dit gemiddelde aantal dieren boven $5\frac{1}{2}$ maand moet worden opgenomen in kolom EZ. Hiertoe moet in de eerste plaats vastgesteld worden, wanneer de jonge hennen $5\frac{1}{2}$ maand oud zijn geworden. Wanneer deze datum dan b.v. de 15e van de maand is, dan moet in kolom EZ de helft van het gemiddelde aantal van de kolommen ET en EY worden opgenomen. Is de datum van overgang de 1e van de maand, dan kan zonder meer het gemiddelde van de aantallen van de kolommen ET en EY worden genomen.

50. In de kop van bepaalde kolommen van staat E wordt enkele malen verwezen naar de kasstaten B en C. Vanzelfsprekend moeten de aantallen dieren, welke zijn gekocht en verkocht en op staat E zijn geboekt, ook zijn geboekt in de overeenkomstige kolommen van de kasstaten.

§ 10. Eiproductie (Staat F)

51. a. Aantal geraapte eieren

Nadat de tellingen op de maandstaat zijn gecontroleerd, kunnen de totalen van rubriek I van de maandstaat worden overgenomen in de kolommen FE t/m FH. Kolom FG heeft betrekking op de eiproductie van de jonge hennen. Deze kolom wordt dus alleen gebruikt gedurende de laatste maanden van het boekjaar.

Het is de bedoeling, dat de eiproductie van de hennen laatste broed en van de hennen voorlaatste broed en ouder, afzonderlijk in de kolommen FE en FF wordt opgenomen. Het zal echter op verschillende bedrijven voorkomen, dat het niet mogelijk is de eiproductie van deze twee groepen afzonderlijk op te nemen. In een dergelijk geval moet de eiproductie dus in 1 totaal in een van de kolommen FE of FF worden genoteerd.

52. b. Aantal hendagen

In de kolommen FB t/m FD moet per maand het aantal hendagen worden berekend. Met behulp van het aantal hendagen en het aantal geraapte eieren kan men de leg per 100 hennen per maand berekenen (zie punt 53).

Het aantal hendagen per maand wordt berekend door het gemiddeld aantal hennen te vermenigvuldigen met het aantal dagen van de betreffende maand, dus:

Kolom FB = kolom EF x kolom FA.

Kolom FC = kolom EL x kolom FA.

Kolom FD = kolom (EZ + MN) x kolom FA.

Wanneer echter het aantal geraapte eieren, dat in de kolommen FE en FF genoteerd moest worden, is samengevoegd in 1 maand-totaal, dan kan ook het aantal hendagen voor de kolommen FB en FC in 1 totaal worden berekend.

De berekening vindt dan plaats door kolom EM te vermenigvuldigen met kolom FA.

53. c. Eieren per 100 hendagen

Het aantal eieren per 100 hendagen geeft aan de gemiddelde leg per dag van 100 hennen.

De kolommen FJ t/m FL worden als volgt berekend:

Kolom FJ = $\frac{100 \times \text{kolom FE}}{\text{kolom FB}}$

Kolom FK = $\frac{100 \times \text{kolom FF}}{\text{kolom FC}}$

Kolom FL = $\frac{100 \times \text{kolom FG}}{\text{kolom FD}}$

HOOFDSTUK III

HET AFSLUITEN EN UITWERKEN VAN DE BOEKHOUDING

§ 11. Berekening van het voederverbruik (Staten A en D)

54. Nadat op staat A per voedersoort de vervoederde hoeveelheden zijn bepaald, worden deze producten gewaardeerd tegen de volgende prijzen:

Gerst	f. 32,- per 100 kg
Tarwe	f. 32,- per 100 kg
Haver	f. 27,- per 100 kg
Maïs	f. 38,- per 100 kg
Voeraardappelen	f. 6,- per 100 kg
Wortelen	f. 8,- per 100 kg
Bieten	f. 3,- per 100 kg

55. De totale hoeveelheden en bedragen moeten worden overgenomen op staat D op de regel: "producten uit eigen bedrijf". Hierbij kunnen de granen in 1 totaal worden opgenomen. De aardappelen moeten afzonderlijk worden opgenomen. Bieten en wortelen kunnen worden samengevoegd. Het totaalbedrag voor producten uit eigen bedrijf wordt opgenomen in de totaal-kolom en eveneens op staat C, kolom 3, op de regel "niet betaalde kosten".

56. Vervolgens worden op staat D de regels beginvoorraad en schulden ingevuld. De beginvoorraad kan worden overgenomen van het inventarisformulier aan het begin van het boekjaar. De schulden worden overgenomen van het inventarisformulier aan het einde van het boekjaar. Van ditzelfde inventarisformulier kan ook de eindvoorraad worden overgenomen. Nu kan dus het totaal van regel III bepaald worden. Dit totaal geeft het beschikbare voeder aan, dat aan hanen en leghennen is vervoederd of voor de opfok van de jonge hennen is besteed. Van de verschillende hoeveelheden aangekocht voeder moet op de laatste regel van staat D de gemiddelde aankoopprijs per 100 kg worden berekend.

57. Nu moet het totaal beschikbare voeder, opgenomen op de regel "Totaal III" nog worden verdeeld over leghennen, hanen en opfok. Bij deze verdeling wordt met behulp van normen het voederverbruik voor de opfok en voor de hanen bepaald. Het voeder, dat dan nog niet is toegerekend, kan op de regel leghennen worden geboekt. De berekening van de hoeveelheid voeder voor hanen en voor de opfok wordt opgesteld op staat L (zie § 17).

§ 12. Berekening van de gemiddelde pluimveebezetting (Staat E en M)

58. Door het totaal van de getallen in de kolommen EF, EL en EM te bepalen en deze totalen door 12 te delen, verkrijgt men op regel 14 het gemiddeld aantal leghennen gedurende het boekjaar. Dit gemiddeld aantal moet echter nog vermeerderd worden met het gemiddeld aantal jonge hennen boven $5\frac{1}{2}$ maand. Dit aantal jonge hennen moet worden opgenomen op regel 15 van kolom EM.

59. Kolom EM regel 15 wordt overgenomen van kolom EZ regel 30 en kolom MN regel 44.
De gemiddelde bezetting van jonge hennen wordt in kolom EZ berekend door het totaal op regel 29 te delen door 12.
Op dezelfde wijze wordt in kolom ES het gemiddeld aantal hennen boven $5\frac{1}{2}$ maand berekend.
60. Op de regels 13 en 29 van staat E en regel 43 van staat M moet een controle-telling worden gemaakt. Wanneer achter de letter B het beginaantal en achter de letter E het aantal op het einde van het boekjaar is ingevuld, dan kan worden nagegaan of het beginaantal + aankopen gelijk is aan de som van gestorven, verkocht en eindinventaris.
Vanzelfsprekend moeten de totalen van gekochte en verkochte dieren, welke op de regels 13 en 29 zijn vermeld, overeenstemmen met de totalen, welke ook zijn opgenomen op de ontvangstenstaat en de uitgavenstaat.

§ 13. Het berekenen van de eiproductie (Staat F)

61. Nadat de regels 1 t/m 12 zijn ingeboekt, moeten van de kolommen FB t/m FH totalen worden bepaald op regel 13. Bovendien moet worden gecontroleerd of het totaal van de kolommen FE t/m FG gelijk is aan het totaal van kolom FH.
62. De gegevens per hen op regel 14 moeten als volgt berekend worden:
Kolom FE: regel 13 FE gedeeld door regel 14 EF.
Kolom FF: regel 13 FF gedeeld door regel 14 EL.
Kolom FG: regel 13 FG gedeeld door regel (28 EY + 42 ML).
Kolom FH: regel 13 FH gedeeld door regel 16 EM.
Wanneer echter de leg in de kolommen FE en FF niet afzonderlijk is opgegeven, dan moet voor berekening van de gemiddelde leg op regel 14 de totale leg van de kolommen FE en FF worden gedeeld door het aantal leghennen van kolom EM regel 14.
63. De gegevens in kolom FH moeten in kolom FI worden berekend in percentages van het totaal aantal geraapte eieren gedurende het boekjaar. Deze percentages moeten worden berekend tot op 1 decimaal nauwkeurig.
64. De tellingen van de kolommen FB t/m FD kan men als volgt controleren:
<u>Kolom FB regel 13</u>	
365	moet gelijk zijn aan kolom EF regel 14
<u>Kolom FC regel 13</u>	
365	moet gelijk zijn aan kolom EL regel 14
<u>Kolom FD regel 13</u>	
365	moet gelijk zijn aan kolom EZ regel 30
- Slechts een geringe afwijking is mogelijk, doordat niet elke maand eenzelfde aantal dagen telt.

§ 14. Het berekenen van de omzet en aanwas (Staat G)

65. Op staat G wordt de winst of het verlies door omzet en aanwas berekend.
De aantallen dieren voor beginbalans, aankopen, verkopen en eindbalans kunnen van de verschillende staten worden overgenomen. Tegelijk met de aantallen kunnen, wat de aankopen en verkopen betreft, ook de bedragen worden overgenomen. Door middel van afkortingen is op staat G aangegeven, met welke andere staten de diverse gegevens moeten overeenkomen. Van alle aangekochte en verkochte dieren moeten in de kolommen GB en GE de gemiddelde aankoop- en verkoopprijs per dier worden berekend.

66. De aan het begin en einde van het boekjaar aanwezige dieren (regels 15-20) worden gewaardeerd tegen vastgestelde prijzen. Deze prijzen zijn per dier van een bepaalde leeftijdsgroep zowel voor de begin- als voor de eindbalans gelijk. Alleen wordt, wat de waardering betreft, onderscheid gemaakt tussen gewone bedrijven en vermeerderingsbedrijven. De dieren moeten aan het begin en het einde van het boekjaar worden gewaardeerd tegen de volgende prijzen:

	<u>Gewone bedrijven</u>	<u>Vermeerderings- bedrijven</u>
Hennen laatste broed	f. 7,-	f. 7,50
Hennen voorlaatste broed	f. 4,50	f. 4,75
Oudere hennen	f. 3,-	f. 3,-
Fokhanen	f. 4,50	f. 10,-

67. Na berekening van de subtotalen op de regels 21 en 26 kan nu het saldo (winst of verlies) worden bepaald op regel 28. Aangezien op het standaardoverzicht een specificatie van de post omzet en aanwas moet worden gegeven, moet het saldo van regel 28 op de regels 30 en 31 worden gespecificeerd. Deze splitsing houdt verband met de kostprijsberekening van de eieren, waarbij de post: aankoop van kuikens en fokhanen als kosten van de eieren wordt beschouwd, maar waarbij de post omzet en aanwas (dus het bedrag op regel 30) als opbrengst-post later in mindering van de kosten wordt gebracht.

§ 15. Het berekenen van de niet-betaalde kosten (Staat H)

68. Op staat H worden de niet-betaalde kosten berekend.

a. Rente pluimveestapel

De aantallen dieren, op te nemen in de kolom HB moeten worden overgenomen van de volgende staten:

Hennen laatste broed: kolom EF regel 14.

Hennen voorlaatste broed en ouder: kolom EL regel 14.

Hanen: kolom ES regel 30.

Jonge hennen: kolom EY regel 28 + ML regel 42.

Wanneer er in Augustus of September nog een groot aantal jonge hennen is verkocht, dan moet dit verkochte aantal ook op regel 4 van staat H worden opgenomen.

69. Bij de berekening van het rentebedrag wordt uitgegaan van een rentepercentage van 4%, terwijl de volgende gemiddelde prijzen per dier worden genomen:

	<u>Gewone bedrijven</u>	<u>Vermeerderings- bedrijven</u>
Hennen laatste broed	f. 5,75	f. 6,13
Hennen voorlaatste broed en ouder	f. 3,75	f. 3,88
Hanen	f. 3,75	f. 6,50
Jonge hennen (gedurende $\frac{1}{2}$ jaar)	f. 2,25	f. 2,50
In kolom HC van staat H moeten dus de volgende rentebedragen per 100 dieren worden genomen (afgerond):		

	<u>Gewone bedrijven</u>	<u>Vermeerderings- bedrijven</u>
Hennen laatste broed	f. 23,-	f. 24,50
Hennen voorlaatste broed en ouder	f. 15,-	f. 15,50
Hanen	f. 15,-	f. 26,-
Jonge hennen	f. 9,-	f. 10,-.
Het op regel 6 berekende bedrag voor rente levende inventaris moet worden overgenomen op de regel "niet-betaalde kosten", kolom 16 van staat C.		

b. Afschrijving en rente dode inventaris

70. De berekening van rente en afschrijving voor hokken en kunstmoeders vindt plaats op de regels 7 t/m 15 van staat H. Op het inventarisformulier zijn onder punt 10 de afmetingen en verdere gegevens van de legkokken en opfokkokken opgenomen. De rente + afschrijving wordt berekend per vierkante meter grondoppervlakte. Uitgaande van een levensduur van resp. 20, 25 en 50 jaar van een nieuwwaarde van f. 25,- per m2 en van een rente van 4% per jaar, bedraagt de afschrijving + rente per m2 grondoppervlakte:
Houten hokken	f. 1,84
Houten hokken met stenen voet	f. 1,60
Stenen hokken	f. 1,16
71. Ook zijn op het inventarisformulier de aanschaffingsprijzen van de kunstmoeders opgenomen. Voor kunstmoeders bedraagt de rente + afschrijving:
Kachelkunstmoeders	f. 9,- per f. 100,- aanschaffingsprijs
Electrische kunstmoeders	f. 7,35 per f. 100,- "
- Voor zomerhokken wordt voor afschrijving + rente een bedrag per jaar genomen van 10% van de aanschaffingsprijs.
72. Het komt voor, dat er in een bepaald jaar een grote aanschaffing geweest is van b.v. aanleg van een waterleiding. De kosten hiervan moeten over enkele boekjaren worden verdeeld (zie punt 37). Het gedeelte, dat ten laste van een bepaald boekjaar moet worden gebracht, kan worden opgenomen op regel 13. Om "zoekraken" van deze posten te voorkomen, moeten de ten laste van volgende jaren te brengen bedragen worden genoteerd op het inventarisformulier aan het einde van het boekjaar. De te reserveren bedragen kunnen b.v. worden genoteerd bij punt 10e. Bij het uitwerken van de boekhouding van het volgend boekjaar moet deze inventarisstaat ook weer worden gebruikt, zodat dan de reserveringen vanzelf weer onder de aandacht worden gebracht.

Het op regel 15 berekende bedrag moet worden overgenomen op de regel niet betaalde kosten, kolommen 9 en 10 van staat C. In kolom 9 worden de kosten van hokken en kunstmoeders opgenomen en in kolom 10 de eventueel over enkele jaren te verdelen kosten.

c. Pachtberekening

73. Door de deelnemer wordt op de inventarisstaat de gemiddelde pacht per ha opgegeven. Aan de hand van deze opgave en de op de inventarisstaat vermelde grootte van de uitloop, kan de pacht worden bepaald, welke ten laste van het pluimveebedrijf komt. Op regel 16 wordt de afgerasterde uitloop opgenomen en op regel 17 de vrije uitloop. De oppervlakte van de afgerasterde uitloop moet volledig worden opgenomen. Indien er ook nog een vrije uitloop is, dan moet er pacht berekend worden over een oppervlakte van 15 m² per kip, aanwezig bij het begin van het boekjaar (afgerasterde uitloop inbegrepen). Het op regel 18 berekende bedrag voor pacht moet worden overgenomen op de regel "niet-betaalde kosten" kolom 16, van staat C. Op regel 19 van staat H moet het totaal van rente, afschrijving hokken en pacht worden bepaald.

§ 16. Het berekenen van de opfokresultaten (Staat K)

74. Op staat K worden de opfokresultaten berekend. De resultaten voor ongesexte en gesexte kuikens moeten afzonderlijk worden berekend. Op regel 21 wordt het aantal aangekochte dieren geboekt. De aankopen mogen alleen betrekking hebben op eendagskuikens. Wanneer dus oudere kuikens worden gekocht, dan vindt geen berekening van de opfokresultaten plaats. Op regel 22 moeten de verkochte slachthennen worden geboekt en op regel 23 de verkochte overige hennen. Deze overige hennen welke dus niet voor de slacht worden verkocht, zullen een hogere opbrengstprijis hebben dan de slachthennen. De gegevens voor de regels 22 en 23 zijn te ontlelen aan de ontvangstenstaat, kolommen 17 en 18 en aan kolom EX van staat E. Op de regels 22 en 23 moeten alleen die verkopen van hennen worden geboekt, welke plaats vinden na ongeveer de 12e week na de datum van aankoop. Deze datum is gekozen, omdat meestal de verkoop van jonge hennen na de 12e week plaats vindt. Op regel 24 moet het aantal jonge hennen, aanwezig op het einde van het boekjaar, worden opgenomen. Dit aantal heeft alleen betrekking op hennen. Hetgeen hiervoor is opgemerkt voor de regels 21 t/m 24 heeft ook betrekking op de regels 26 t/m 29. In kolom KC worden de aantallen van de regels 22 t/m 24 van kolom KB berekend in een percentage van het aantal van regel 21.

§ 17. Schatting van het voedergebruik (Staat L)

75. Deze staat wordt gebruikt om het voederverbruik te schatten voor de opfok en voor de hanen. Hierna kan op staat D, door het totale voederverbruik te verminderen met dat voor de opfok en de hanen, het voederverbruik door de leghennen boven 5½ maand worden berekend.

76 a. Berekening voederverbruik voor de opfok

Bij de berekening wordt er van uitgegaan dat voor de eerste 24 weken het voederverbruik als volgt is:

	<u>lichte rassen</u>	<u>zware rassen</u>
na 1 maand	0,5 kg	0,6 kg
na 2 maanden	2 kg	2,4 kg
na 3 maanden	3,7 kg	4,4 kg
na 4 maanden	5,8 kg	7 kg
na 5 maanden	8,4 kg	10 kg
na 5½ maand	10 kg	12 kg

Voor middelzware rassen kan het gemiddelde van bovenstaande getallen worden genomen.

Lichte rassen zijn o.a.: WL, EL, PL, EL x WL.

Middelzware rassen zijn o.a.: EL x RIR, WL x RIR, PL x RIR.

Zware rassen zijn o.a.: Barn. RIR, NHB. New Hamp.

Voorbeeld:

77. Van een aankoop van 820 WL kuikens op 15 Maart waren in de daarop volgende maanden de mutaties als volgt:

	Begin v.d. maand	Aankoop	Gestorven	<u>Verkocht</u>		Aantal eind v.d. maand
				<u>hennen</u>	<u>hanen</u>	
Maart	-	820	7	-	-	813
April	813	-	11	-	237	565
Mei	565	-	-	-	-	565
Juni	565	-	-	-	12	553
Juli	553	-	-	29	6	518
Aug.	518	-	-	8	-	510
Sept.	510	-	-	1	-	509

Bij de berekening van het voederverbruik bepaalt men eerst het verbruik door de hennen, welke na 5½ maand nog aanwezig zijn, daarna het verbruik door de dieren, welke in deze 5 maanden zijn verkocht of gestorven:

Hennen van 5½ mnd	510 x 10 kg =	5100 kg
Gestorven en verkocht: van 1 mnd	250 x 0,5 kg =	125 kg
van 3 mnd	12 x 3,7 kg =	44 kg
van 4 mnd	35 x 5,8 kg =	203 kg
van 5 mnd	8 x 8,4 kg =	68 kg
	<u>totaal</u>	<u>5540 kg</u>

78. Aangenomen moet dan worden, dat dit voederverbruik bestaat uit:
het opfokvoer, het kuikenzaad en uit gemengd graan en ochtendvoer. Wat de twee laatste soorten betreft in een verhouding van 60% gemengd graan en 40% ochtendvoer. Bij een aankoop van bijv. 3.340 kg opfokvoer en kuikenzaad krijgen wij dus 60% van 2.200 kg = 1.320 kg gemengd graan en 880 kg ochtendvoer. Deze hoeveelheden moeten worden geboekt op de regel "opfok" op staat D. Op deze regel moet ook het voederverbruik door mestkuikens worden geboekt wanneer deze dieren ook op het bedrijf worden gehouden. Berekening van het voederverbruik door mestkuikens (ras N.H.B.) wordt uitgevoerd op blz 11 van het kasboek (zie § 11).

b. Berekening voederverbruik voor de hanen.

79. Op regel 38 wordt het aantal hanen ingevuld door overname van het aantal op regel 30 kolom ES van staat E. Aangenomen wordt, dat het voederverbruik 45 kg per dier per jaar is. Bij vermeerderingsbedrijven kan het voorkomen, dat er jonge opfokhaantjes zijn aangekocht, dus dieren beneden $5\frac{1}{2}$ maand. Het voederverbruik van deze dieren beneden $5\frac{1}{2}$ maand kan worden opgenomen op regel 39. Vanaf het moment, dat deze dieren $5\frac{1}{2}$ maand zijn geworden, behoren ze bij het aantal van regel 38. Voor de berekening van het voederverbruik op regel 39 kan een berekening worden gemaakt op het blanco gedeelte van blz 11. De opstelling kan gelijk zijn aan die van de regels 32 t/m 37 van staat L.
80. Verondersteld wordt, dat het totale voederverbruik van regel 40, voor 50% uit ochtendvoer en voor 50% uit gemengd graan bestaat. Deze hoeveelheden moeten worden geboekt op de regel "hanen" op staat D (zie § 11).

§ 18. Het afsluiten van de ontvangstenstaat (Staat B).

81. Nadat alle kolommen van staat B zijn geteld en de vierkantscontrôle is toegepast, vinden onder de regel "Totaal I" nog enige bij- en afboekingen plaats.

a. Regel eindinventaris

Op deze regel wordt in de kolommen 7 en 8 de eindvoorraad consumptie-eieren bijgeboekt. Deze eindvoorraad moet worden gewaardeerd tegen de vermoedelijke opbrengstprijis. In de kolommen 12 t/m 18 wordt de waarde van de pluimveestapel op de eindbalans ingevuld. De gegevens hiervoor kunnen worden overgenomen van staat G. De bedragen op de regels 15 en 16 van staat G worden overgenomen in kolom 12, het bedrag van regel 17 in kolom 14, het bedrag van regel 18 in kolom 18 en het bedrag van regel 19 in kolom 16.

b. Regel vorderingen

Op deze regel worden de vorderingen aan het einde van het boekjaar opgenomen. Gegevens hiervoor kunnen worden ontleend aan de inventarisstaat. De vorderingen zullen practisch alleen betrekking hebben op reeds afgeleverde eieren of op een nabetaling van eieren. Vorderingen wegens verkochte dieren komen bijna niet voor.

c. Regel begininventaris en buiten bedrijf.

Op deze regel wordt de beginvoorraad eieren geboekt in de kolommen 7 en 8.

In de kolommen 12 en 14 wordt de waarde van de pluimveestapel op de beginbalans ingevuld. De gegevens hiervoor kunnen worden overgenomen van staat G. De bedragen op de regels 15 t/m 17 van staat G worden overgenomen in kolom 12 en het bedrag van regel 18 wordt overgenomen in kolom 14.

In kolom 20 moet het bedrag voor ontvangsten buiten bedrijf worden afgeboekt.

d. Regel waarde niet verkochte mest en verschil eieren.

Op de vragenlijst wordt aan de deelnemer de waarde van de geproduceerde mest gevraagd. Indien de deelnemer deze waarde niet heeft opgegeven, dan kan als waarde van de geproduceerde mest een bedrag van f. 0,15 per hen worden aangehouden. Heeft de deelnemer de opbrengst alleen in hoeveelheid geschat, dan kan f. 15,- per ton worden genomen.

De waarde van de mest wordt geboekt in kolom 19.

82. Op staat F is het totaal aantal geraapte eieren opgenomen. Met behulp van de geboekte hoeveelheden in de kolommen 4, 7 en 9 op de regels nà Totaal I op staat C kan worden nagegaan, in hoeverre er overeenstemming bestaat tussen het aantal geraapte eieren en het aantal verkochte en voor privé verbruikte eieren. Is er een tekort, dus meer geraapt dan verkocht, dan moet dit verschil op de regel "verschil eieren" in de kolommen 7 en 8 worden bijgeboekt. Indien er een gering verschil is, kunnen deze eieren worden gewaardeerd tegen f. 0,10 per stuk. Indien het verschil belangrijk is, dan moet de bijboeking worden gewaardeerd tegen de gemiddelde verkoopprijs van de consumptie-eieren. Vooraf moet echter getracht worden, dit verschil op te sporen. Nooit mogen echter bij het constateren van een verschil correcties worden aangebracht in het aantal geraapte eieren.
83. Na deze bij- en afboekingen kunnen de totalen op de regels Totaal I, Totaal II en Totaal III worden bepaald. Er moet vierkantscontrôle worden toegepast met behulp van de tellingen van de kolom Totaal ontvangsten en de regel Totaal III. Regel Totaal III geeft nu een volledige opstelling van de opbrengsten van het bedrijf. Hierbij zal het bedrag in kolom 12 altijd een negatief bedrag zijn.

§ 19. Het afsluiten van de uitgavenstaat (Staat C)

84. Voordat de totalen op regel Totaal I worden bepaald, moet worden nagegaan of er nog correcties moeten worden aangebracht, of bedragen moeten worden bijgeboekt, naar aanleiding van de door de boer verstrekte gegevens op de vragenlijst. Nadat deze bijboekingen zijn verricht, kan het totaal op regel "Totaal I" worden bepaald.

85. Daarna moeten nog de volgende bij- en afboekingen worden verricht:

a. Regel begininventaris

Op deze regel worden in de kolommen 3, 13, 14 en 15 de waarde van de beginvoorraden van aangekocht veevoer en strooisel opgenomen.

In de kolommen 9 en 10 kunnen eventueel voorraden van b.v. carboleum worden opgenomen.

b. Regel schulden

De op deze regel te boeken bedragen worden, wat de aankopen van de dieren betreft, overgenomen van de inventarisstaat en wat het veevoer betreft, van staat D.

c. Regel niet-betaalde kosten

De niet-betaalde kosten hebben betrekking op:
veevoer uit eigen bedrijf: over te nemen van staat D.

Rente levende inventaris.

Rente en afschrijving dode inventaris } over te nemen
Pacht } van staat H

d. Regel eindinventaris en buiten bedrijf

Op deze regel wordt de waarde van de eindvoorraad aangekocht veevoer geboekt in kolom 3. Het bedrag kan worden overgenomen van staat D.

In kolom 19 moeten de uitgaven buiten bedrijf worden afgeboekt.

86. Na deze bij- en afboekingen kunnen de totalen op de verschillende daartoe bestemde regels worden geboekt. Er moet vierkantscontrôle worden toegepast met behulp van de tellingen van de kolom "Totaal uitgaven" en de regel "Totaal III". Regel Totaal III geeft nu een volledige opstelling van de kosten van het bedrijf.

§ 20. Verslag van de resultaten.

87. Het verslag van de resultaten moet, nadat het is opgesteld, aan de binnenkant van de omslag van het kasboek naast bladzijde 12 worden bevestigd.

Van dit verslag moet ook een exemplaar voor de deelnemer worden gemaakt. Dit exemplaar voor de deelnemer kan worden overgeschreven of, wat zeer gewenst is, worden getypt.

Bovendien moet nog een afschrift van het verslag voor het consulentenschap worden gemaakt.

88. a. Kosten

De opstelling van de kosten kan worden overgenomen van staat C. Van de voederkosten moet een specificatie worden opgesteld. De gegevens hiervoor zijn te ontleen aan staat D.

b. De opbrengsten

De opstelling van de opbrengsten kan worden overgenomen van staat B. Het totaal aantal consumptie-eieren is genoteerd in de kolommen 4 en 7 van staat B. Het totaal van consumptie-eieren en broedeieren moet overeenstemmen met het totaal van kolom FH van staat F.

Op de regel "waardeverandering leghennen" moet het saldo van kolom 12 van staat B worden ingevuld.

Daarna kunnen op het verslag achtereenvolgens de totalen van de kolommen 14, 16 en 18 worden overgenomen.

c. Gemiddelde pluimveebezetting

De gegevens voor deze rubriek kunnen worden ontleend aan staat E (regels 14, 15, 16, 29 en 30).

d. Gemiddelde leg

De gegevens kunnen worden overgenomen van regel 14 van staat F.

e. Kostprijs en opbrengstprijis

De kostprijs per 100 eieren kan worden berekend uit de reeds op het verslag opgenomen gegevens. De kostprijs per ei wordt namelijk berekend door de totale kosten, verminderd met de totale vleesopbrengst en de overige opbrengsten, te delen door het aantal geraapte eieren. Ook de opbrengstprijis van de eieren kan uit gegevens van het verslag worden berekend.

f. Bedrag per hen.

Het bedrag per hen kan worden berekend door de bedragen van de kolom "Totaal bedrag" te delen door het gemiddeld aantal leghennen boven 5½ maand (regel 16 van staat E). De gegevens per hen, welke betrekking hebben op het vorig boekjaar, kunnen worden overgenomen uit het standaard-overzicht van het vorig boekjaar.

HOOFDSTUK IV

HET OPSTELLEN VAN HET STANDAARDOVERZICHT

§ 21. Staat UFP

89. De staat UFP wordt door de L.E.I.-gedetacheerde ingevuld. Deze staat, welke het concept voor het standaardoverzicht is, wordt in tweevoud opgesteld. Het eerste exemplaar wordt tegelijk met de boekhouding aan het hoofdkantoor gezonden. Het tweede exemplaar kan als voorlopig standaardoverzicht worden gebruikt door de Rijksvoorlichtingsdienst voor de pluimveeteelt.

Op bijlage I is voor elke kolom van staat UFP aangegeven op welke wijze de berekening moet geschieden. Tevens is aangegeven, op welke wijze de getallen en bedragen moeten worden afgerond.

Bovendien moet bij het invullen door de gedetacheerde een aantal aansluitingen tussen de gegevens in de verschillende kolommen worden nagegaan. Ook dit is op bijlage I aangegeven.

Door het hoofdkantoor wordt, met behulp van de gegevens op de staten UFP, het standaardoverzicht opgesteld.

§ 22. Het inzenden van de boekhouding

90. De gebruikte registers en formulieren worden via de districtschef naar het hoofdkantoor gezonden voor het samenstellen van het standaardoverzicht.

Ingezonden moeten worden:

- a. het kasboek (inclusief het verslag van de resultaten),
- b. de inventarisstaten van het begin en het einde van het boekjaar,
- c. de aan het einde van het boekjaar door de deelnemer ingevulde vragenlijst.

d. Staat UFP.

91. De maandstaten behoeven niet naar het hoofdkantoor gezonden te worden.

Alleen in uitzonderingsgevallen zal door het hoofdkantoor om toezending van deze staten worden gevraagd.

§ 23. Opmerkingen.

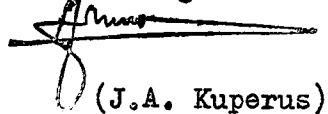
92. Wanneer er bijzonderheden over het bedrijf te vermelden zijn, dan moeten deze worden vermeld op blz 10 van het kasboek onder het hoofd "Opmerkingen".

De opmerkingen kunnen b.v. betrekking hebben op afwijkend voederverbruik, aard van een eventuele pluimveeziekte, mogelijke onbetrouwbaarheid der gegevens, reden om de gegevens buiten het gemiddelde te houden, enz.

Ook komt het voor, dat bij de inzending van de boekhouding een briefje wordt meegezonden, waarop de assistent van de Rijksvoorlichtingsdienst voor de pluimveeteelt zijn mening over het bedrijf te kennen geeft.

Een dergelijk briefje kan aan het onderste gedeelte van staat M worden bevestigd.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
Boekhouding landbouwbedrijven

(J.A. Kuperus)

BEREKENING STANDAARDOVERZICHT (Staat UFP)

Kolom	Te berekenen van	Kolom	Te berekenen van
Tabel 1		Tabel 3	
1	Overnemen van 16EM	41-59	Overnemen van verslag van de resultaten (in hele gld per 100 hennen)
2	14EF in % van 16EM	60	Verslag van de resultaten: totale opbrengst minus aankoop van hanen en kuikens berekend per f. 100,- voederkosten.
3	15EM in % van 16EM	Tabel 4	
4	30ES in % van 16EM	61-67	Regel leghennen van Staat D, berekend per gemiddelde hen van kolom 1 van het overzicht
5-6	Overnemen van Staat E rubriek 4	68	Overnemen van 14FE en 14FF (gewogen gemiddelde)
7	Overnemen van 21KB	69	Overnemen van 14FG
8	Overnemen van 26KB	70	Overnemen van 14FH
9	Overnemen van 22KB en 27KB	71	Verslag van de resultaten: aantal broedeieren per hen, van kolom 1 van het overzicht.
10	Overnemen van 23KB en 28KB		
11	Overnemen van 24KB en 29KB		
12-16	Overnemen van rubriek 1 van Staat E		
17	Regels 1-3 van kol EC+ED in % van 1EA		
18	Regels 4-6 " " " " " "		
19	Regels 7-9 " " " " " "		
20	Regels 10-12 " " " " " "		
Tabel 2			
21-29	Op dezelfde wijze berekenen als kol. 12-19, maar dan voor hennen voorlaatste broed en ouder.		
30-34	Verslag van de resultaten (in veelvoud van f. 100,- berekenen).		
35-36	Verslag van de resultaten (in hele gld).		
37-40	Verslag van de resultaten.		

De gegevens op het standaardoverzicht moeten als volgt worden afgerond:

Kol. 1 t/m 29: Gehele getallen (stuks of procenten)
 30 t/m 34: Veelvouden van 100 gulden.
 35 en 36: Tot op guldens nauwkeurig.
 37 t/m 40: Twee decimalen achter de komma.
 41 t/m 60: Tot op guldens nauwkeurig.
 61 - 67: Afronden op 100 gram nauwkeurig. Wel twee cijfers achter de komma invullen, dus niet 10,9 maar 10,90 of: niet 11,1 maar 11,10.

Bovendien moeten bij het invullen van het standaardoverzicht door de gedetacheerde, de volgende aansluitingen gecontroleerd worden:

Kol. 12 = som van kol. 14, 15 en 16
 " 21 = " " " 23, 24 en 25
 " 32 = " " " 30 en 31
 " 32 = " " " 34 en 36
 " 44 = " " " 41, 42 en 43
 " 49 = " " " 44, 45, 46, 47 en 48
 " 56 = " " " 52, 53, 54 en 55
 " 58 = " " " 50, 51, 56 en 57
 " 58 = " " " 48 en 59
 " 64 = " " " 61, 62 en 63